

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

ФАКУЛЬТЕТ ПРИРОДНИЧИХ НАУК

Кафедра лісознавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Лісомисливське господарство

Освітній рівень: магістр

Спеціальність: 205. Лісове господарство

Галузь знань: 20. Аграрні науки та продовольство

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 2 від “ 10 ” IX 2019 р.

м. Івано-Франківськ – 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Лісомисливське господарство
Викладач (-і)	Шпарик Юрій Степанович
Контактний телефон викладача	+380-0342-59-61-72
E-mail викладача	yuriy.shparyk@pu.if.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	6 кредитів
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	1-4 год. на тиждень (ауд. 207)
2. Анотація до курсу	
<p>«Лісомисливське господарство» вивчається у вищих навчальних закладах для формування у студентів теоретичних знань та практичних навиків в: організації лісомисливського господарства на підприємствах різних форм власності; плануванні господарської діяльності з розведення мисливських тварин; організації полювання; поточному обліку мисливських тварин; формуванні звітності; підготовці та проведенні мисливського впорядкування. Особливістю вивчення даної дисципліни є те, що значна увага приділяється засвоєнню практичних навиків в організації і плануванні лісомисливського господарства. Вивчення дисципліни «Лісомисливське господарство» базується на знаннях з ведення мисливського господарства, отриманих студентами при освоєнні навчальних програм освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр», а програма дисципліни «Лісомисливське господарство» на основі раніше отриманих знань передбачає вивчення питань використання мисливського господарства на підприємствах лісового господарства та особливостей професійної діяльності майбутніх фахівців цієї галузі.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p><i>Метою дисципліни</i> є вивчення, узагальнення і систематизація ключових понять ефективного лісомисливського господарства, визначення особливостей прикладної організації лісомисливських підприємств, накопичення знань з лісомисливського господарства.</p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
<ul style="list-style-type: none"> - знання теоретичних засад і принципів організації лісомисливського господарства; - отримання практичних навиків з управління лісомисливськими підприємствами різних форм власності; - вміння до застосування передових форм і методів організації господарської діяльності з розведення мисливських тварин та їх обліку; - знання досконалої організаційної системи та підготовка необхідної інфраструктури для забезпечення різних способів полювання; - вміння з забезпечення техніки безпеки на полюванні через контроль зброї, мисливського спорядження та мисливських собак; - розуміння раціонального використання мисливських угідь підприємства через покращення їх бонітетів та підвищення ємності для мисливських тварин; - вміння обліковувати мисливських тварин; - вміння організовувати заходи з розведення та охорони мисливських тварин; - вміння оформляти необхідні для полювання документи; - вміння контролювати мисливську зброю та спорядження для забезпечення техніки безпеки на полюванні; - вміння організовувати полювання різними видами чи способами з дотриманням правил полювання; - вміння оцінювати та встановлювати розміри оплати мисливських трофеїв; - вміння оцінювати потребу в розвитку мисливського собаківництва; - вміння організовувати лісомисливське впорядкування. 	

5. Організація навчання курсу					
Обсяг курсу					
Вид заняття			Загальна кількість годин		
Лекції			36		
практичні			24		
самостійна робота			120		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий		
1-2 -й	Лісове господарство	1-й	Вибірковий		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Предмет, завдання та історія розвитку лісомисливського господарства. Предмет і завдання лісомисливського господарства. Зв'язок дисципліни з лісівничими, технологічними та економічними дисциплінами спеціальності. Основні нормативні документи лісомисливського господарства. Історія розвитку лісомисливського господарства за етапами: доісторичний (до II тисячоліття до нашої ери), накопичення знань (до 1799 року), організаційний (до 1945 року), сучасний (до цього часу).	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 2. Мисливська зброя. Історія розвитку мисливської зброї в Україні. Визначення вогнепальної зброї та основні вимоги до неї. Класифікація вогнепальної зброї за: цільовим призначенням, ступенем автоматизації, способом заряджання, кількістю стволів, кількістю зарядів, особливостями ствола, калібром, способом виготовлення, конструкцією. Основні частини мисливської рушниці та їх функції.	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 3. Мисливське спорядження, капкани і самолоти. Вимоги до мисливського спорядження за його видам: зброя, індивідуальні аптечки, взуття і одяг, засоби комунікації, ємності для мисливських трофеїв. Основні види капканів і самолотів та умови їх застосування.	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу

<p>Тема 4. Види і способи полювання. Закон України «Про мисливське господарство та полювання» (2000). Особливості застосування індивідуального способу полювання. Особливості застосування колективного способу полювання. Особливості застосування колективного способу полювання з нагоничами. Особливості застосування окремих видів полювання: з підходу, з засідки, з собаками, з манком, тощо.</p>	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
<p>Тема 5. Сліди та гнізда мисливських звірів та птахів. Характерні відмінності слідів основних мисливських звірів. Відмінності слідів мисливських звірів за різних способів пересування. Характерні відмінності свіжих та старих слідів. Характерні відмінності гнізд основних мисливських птахів.</p>	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
<p>Тема 6. Методи обліку мисливських звірів. Методи обліку мисливських звірів (маршрутний, картування слідів, подвійного картування слідів, шумового прогону, на місцях підгодівлі, на місцях гніздування) та особливості їх застосування для основних мисливських звірів та птахів. Використання анкетування та опитування для виявлення нових видів мисливських тварин та нових способів полювання.</p>	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
<p>Тема 7. Лісомисливське впорядкування: підготовчі та польові роботи. Методи упорядкування: типології та бонітування. Чотири (I, II, III, IV) категорії складності (розряди) упорядкування. Господарсько-технічний поділ території: попередній, польовий. Визначення типів мисливських угідь. Оцінка впливу чинників на стан популяцій мисливської фауни. Бонітування мисливських угідь за мисливськими видами.</p>	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
<p>Тема 8. Лісомисливське впорядкування: камеральні роботи. Планування річного приросту поголів'я мисливських тварин та мінімально допустиму їх щільність. Допустимі норми використання (відстріл, відлов) за видами</p>	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу

<p>мисливських тварин. Структура проекту організації мисливського господарства на підприємстві: пояснювальна записка, господарський поділ території, відомості типів і бонітетів мисливських угідь, мінімально допустима щільність мисливських тварин, перелік біотехнічних заходів, таксаційні описи, план мисливських угідь (1:25 000), карта-схема підприємства (1:50 000).</p>					
<p>Тема 9. Терміни полювання, порядок встановлення та регіональні особливості. Основні документи та організації, які встановлюють терміни полювання: Закон України «Про мисливське господарство та полювання», Державне агентство лісових ресурсів України, Українське товариство мисливців та рибалок, обласні управління лісового та мисливського господарства. Положення наказу про терміни полювання: загальна частина, терміни полювання, добова норма відстрілу, обмеження на полювання, обов'язки мисливських підприємств. Регіональні особливості термінів полювання.</p>	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
<p>Тема 10. Правила полювання, документи та їх оформлення. Основні документи та організації, які встановлюють правила полювання: Закон України «Про мисливське господарство та полювання», наказ про терміни полювання, регіональні та господарські інструкції з полювання. Основні документи, які дають дозвіл на полювання (посвідчення мисливця, картка обліку мисливських трофеїв, дозвіл на зброю, ліцензія чи відстрільна картка, дозвіл на мисливських собак), особливості їх оформлення.</p>	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
<p>Тема 11. Техніка безпеки на полюванні. Вимоги до техніки безпеки на полюванні: до документів, до спорядження, до часу полювання, до способу (виду) полювання, до перебування на території мисливських підприємств, до оплати та оформлення</p>	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу

мисливських трофеїв. Особливості полювання в гірських та лісових мисливських угіддях.					
Тема 12. Відповідальність за порушення правил полювання. Види відповідальності за порушення правил полювання: адміністративна, дисциплінарна, цивільно-правова, кримінальна. Критерії та ознаки застосування різних видів відповідальності: умови вчинення порушення, періодичність вчинення порушення, розміри збитків від вчинення порушення. Основні документи для оформлення різних видів відповідальності.	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 13. Мисливські трофеї, класифікація та їх оплата. Частини мисливських тварин, які використовуються в якості трофеїв: роги, ікла, шкіра, черепа. Класифікація мисливських трофеїв за СІС (Міжнародна рада з полювання ...): гранд-прі – експертне заключення; золота медаль (роги лося – більше 300 балів, роги оленя – більше 210, ікла кабана – більше 120 балів); срібна медаль (роги лося – 275-300, роги оленя – 199-210, ікла кабана – 115-120 балів); бронзова медаль (роги лося – 260-275, роги оленя – 170-199, ікла кабана – 110-115 балів); сувенірні трофеї (роги лося – менше 260 балів, роги оленя – менше 170, ікла кабана – менше 110 балів). Трофеї без оплати: перната дичина, зайці, хутрові звірі, хижакі, субпродукти копитних. Оплата шкір, м'яса, рогів та іклів копитних – за цінами на дату полювання зі знижкою 30% (частка мисливця).	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 14. Організація полювання в різних типах мисливських угідь. Організація полювання в лісових мисливських угіддях: на маршрутах міграції, на місцях харчування, на стаціях (денних). Організація полювання в гірських мисливських угіддях: на вододілах, на водопоях, на перегонах. Організація полювання на водних мисливських угіддях: з манком, з собаками, на стаціях (денних), з засідки. Організація	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу

полювання на польових мисливських угіддях: з манком, з собаками, з засідки.					
Тема 15. Мисливське собаківництво. Діяльність, яка пов'язана з розведенням, вирощуванням, утримуванням, обліком, підготовкою до полювання та використання для потреб мисливців собак мисливських порід. Стандарти мисливських порід собак: екстер'єр, конституція, кондиція, коментарі, дискваліфікуючі вади, вади, недоліки. Племінна робота: відбір племінного поголів'я, відбір пар, оформлення в'язок, видача родоводу. Тренування та натаскування собак. Бонітування мисливських собак: еліта, I клас, II клас. Проведення виставок, випробувань і змагань собак мисливських порід.	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 16. Мисливські собаки: гончаки, лягаві, спанієлі, хорти. Гончаки (французький триколірний гончак, фоксхаунд, карпатський гончак, трансільванський бракк, бігль) та їх функції на полюванні. Лягаві (курцхаар, велика мюнстерлендерська лягава, французький жорсткошерстий пойнтер-гриффон, чеський фоусек) та їх функції на полюванні. Спанієлі (бретонський спанієль, французький спанієль, пікардійський спанієль, стабіхун) та їх функції на полюванні. Хорти (афганський хорт, ірландський вовкодав, грейхаунд, польський хорт) та їх функції на полюванні.	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 17. Мисливські собаки: травильні, норні та пошукові. Травильні собаки (доберман-пінчер, мітельшнауцер, ротвейлер, німецький дог) та їх функції на полюванні. Норні собаки (фокстер'єр, ягдтер'єр, австралійський тер'єр, такса) та їх функції на полюванні. Пошукові собаки (пойнтер, англійський сетер, шотландський сетер, ретривери) та їх функції на полюванні.	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 18. Проект заходів з охорони і відтворення мисливських тварин. Порядок визначення відновлювальних ділянок (20%	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу,	1-5	Згідно розкладу

території). Поділ території на егерські дільниці. Розрахунок потреби у вольерах. Система обліку та ветеринарного контролю за мисливськими тваринами. Заходи зі штучного розведення мисливських тварин. Підготовка та поширення календарів мисливця. Організація підгодівлі мисливських тварин.			2 год.		
Тема 19. Закони та нормативні документи України з мисливського господарства. Основні терміни та визначення мисливського господарства для використання в лісовому господарстві	Практичні заняття	Згідно списку літератури	Отримання практичних навиків, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 20. Основні частини мисливської зброї. Основні функції окремих частин мисливської зброї.	Практичні заняття	Згідно списку літератури	Отримання практичних навиків, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 21. Порядок проведення індивідуального полювання. Основні функції працівників мисливських підприємств при організації індивідуального полювання.	Практичні заняття	Згідно списку літератури	Отримання практичних навиків, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 22. Порядок проведення колективного полювання. Основні функції працівників мисливських підприємств при організації колективного полювання.	Практичні заняття	Згідно списку літератури	Отримання практичних навиків, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 23. Особливості методів обліку мисливських тварин: маршрутного та шумового прогону. Основні функції працівників мисливських підприємств при організації обліку мисливських тварин.	Практичні заняття	Згідно списку літератури	Отримання практичних навиків, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 24. Роботи підготовчого та польового етапів мисливського впорядкування. Основні функції працівників мисливських підприємств при організації польового етапу мисливського впорядкування.	Практичні заняття	Згідно списку літератури	Отримання практичних навиків, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 25. Роботи камерального етапу мисливського впорядкування. Основні функції працівників мисливських підприємств при організації камерального етапу мисливського впорядкування.	Практичні заняття	Згідно списку літератури	Отримання практичних навиків, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 26. Попередження порушень правил полювання. Основні функції працівників мис-	Практичні заняття	Згідно списку літератури	Отримання практичних	1-5	Згідно розкладу

ливських підприємств при організації попередження порушень правил полювання.			навиків, 2 год.		
Тема 27. Порядок оплати мисливських трофеїв. Основні функції працівників мисливських підприємств при організації оплати мисливських трофеїв.	Практичні заняття	Згідно списку літератури	Отримання практичних навиків, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 28. Мисливське собаководство на підприємствах. Основні функції працівників мисливських підприємств при організації мисливське собаководство.	Практичні заняття	Згідно списку літератури	Отримання практичних навиків, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 29. Основні породи мисливських собак в регіоні. Основні функції працівників мисливських підприємств при розведенні мисливських собак.	Практичні заняття	Згідно списку літератури	Отримання практичних навиків, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 30. Організація охорони і відтворення мисливських тварин. Основні функції працівників мисливських підприємств при розведенні мисливських тварин.	Практичні заняття	Згідно списку літератури	Отримання практичних навиків, 2 год.	1-5	Згідно розкладу

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Усне опитування, самостійна робота, реферат, доповідь, дистанційне навчання – тести, залік, Усна відповідь – 5 балів, доповідь-презентація – 50 балів.
Вимоги до письмової роботи	Відповіді на тести дистанційного навчання (25 питань, правильна відповідь – 4 бали)
Семінарські заняття	Усні відповіді, реферат, виступ, тести, доповідь, дистанційне навчання.
Умови допуску до підсумкового контролю	Позитивні оцінки з поточного контролю знань за змістовними модулями (оцінювання роботи студента під час практичних занять; поточне тестування після вивчення розділу; реферат)

7. Політика курсу

Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на практичних заняттях, поточному тестуванні, самостійній роботі (реферати, презентації). При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття; несвочасне виконання поставленого завдання і т. ін.

Вимоги викладача. Кожен викладач ставить студентам систему вимог та правил поведінки студентів на заняттях, доводить до їх відома методичні рекомендації щодо виконання контрольних робіт, тестових завдань. Все це гарантує високу ефективність навчального процесу і є обов'язковим для студентів.

8. Рекомендована література

Базова

1. Бондаренко В.Д., Делеган І.В., Татаринів К.А., Чернявський М.В. та ін. Мислиствознавство. – К.: РНМК ВО, 1993. – 197 с.
2. Бондаренко В. Д., Делеган І. В., Мазепа В. Г., Рудишин М. П. Мисливські трофеї. — Київ: ІЗМН, 1996. — 104 с.
3. Татаринів К.А. Звірі західних областей України (Матеріали до вивчення фауни Української РСР). – К.: АН УРСР, 1956. – 186 с.
4. Русанов Я.С. Основы охотоведения. – М. : Изд-во Московск. ун-та, 1986. – 159 с.
5. Кузнецов Б.А. Биотехнические мероприятия в охотничьем хозяйстве / Б.А. Кузнецов. – М. : Изд-во "Экономика", 1967. – 237 с.

6. Кузякин В.А. Охотничья таксация / В.А. Кузякин. – М. : Изд-во "Оптимист", 1979. – 217 с.

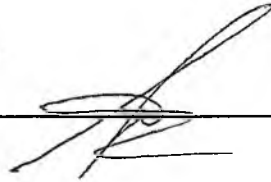
Допоміжна

1. Bobiatynski I. Nauka łowiectwa / Ignacy Bobiatynski: [we 2 tomach]. – Wilno : drukiem J. Zawadykiego, 1825. – Т. II. – 360 s.
2. Kamocki S. Podręcznik łowiectwa / Stanisław Kamocki. – Warszawa : Nowy świat, 1935. – 240 s.
3. Sztolcman J. Łowiectwo: podręcznik dla szkół leśnych i rolniczych / Jan Sztolcman. – Warszawa : Gazeta rolnicza, 1918. – 376 s.
4. Dzerowicz W. Podręcznik prawny w sprawach lasowych, polowych, łowieckich i o rybołówstwie / Wiktor Dzerowicz. – Lwów: Gubrynowicz i Schmidt, 1898. – 236 s.
5. Hegendorf. Podręcznik dla dzierżawców polowań / Hegendorf. – Warszawa : Łowiec Polski, 1909. – 335 s.
6. Ostrorog J. Myśliwstwo z ogary / Jan Ostrorog. – Kraków : Drukarnia Ł. Kupisza, 1649. – 91 s.
7. Prywatna szkoła łowiecka // Łowiec Polski. – 1929. – № 19. – S. 325.

Ресурси мережі Інтернет

1. Шеремет І. Характеристика стану справ в мисливському господарстві галузі [Електронний ресурс]. – Доступний з http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/publish/article;jsessionid=53B192DA48758B029DA0AE592D6B1DD0.app?art_id=118322&cat_id=81209.
2. <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/> – Законодавство України.

Викладач, професор



Ю.С. Шпарик